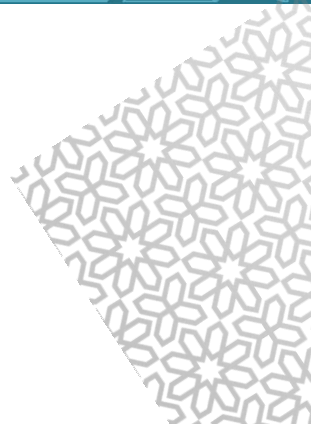

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍ
STATISTIKA BASQARMASÍ

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍDA MÁDENIYAT HÁM KÓRKEM ÓNER ShÓLKEMLERI ISKERLIGI

2023-jilda

Mádeniyat bul - insan iskerligi jáne onıń áhmiyetin belgileytuǵın simvollıq apparatlar hám dóretpeler jıyındısı bolıp tabıladı. Mádeniyat muzika, ádebiyat, kórkem óner, arxitektorshılıq, teatr, kino hám turmıs tárizi sıyaqlı xızmetlerde kórinetuǵın bolıwı múmkin. Antropologiyada «mádeniyat» termini ónim hám olardıń islep shıǵarılıwı, estetikalıq mánisi hám sol processler menen baylanıslı social munasábetlerdi ańlatadı. Bul tárepten mádeniyat kórkem óner, pán hám mánawiy sistemalardı óz ishine aladı.

Mádeniyat - bul jámiyet, shaxstıń dóretywshilik kúshleri hám qábiletleri tariyxıy rawajlanıwınıń málim dárejesi. Ol adamlar turmısı hám iskerliginiń túrli iskerlik tarawlarında, olar jaratıp atırǵan materiallıq hám ruwxıy naǵıymetlerde kórinetuǵın boladı.

Kórkem óner social ań hám insan iskerliginiń ayrıqsha forması bolıp tabıladı. Kórkem óner áyyemgi tariyxqa iye bolıp, ol jámiyet rawajlanıwınıń dáslepki basqıshlarında insan iskerliginiń rawajlanıwı menen baylanıslı halda payda bola baslaǵan.

Kórkem óner adamlardıń estetikalıq mútajliklerin qandıraw menen birge, óz rawajlanıwınıń túrli basqıshlarında jámiyet aǵzaların málim bir ruxta tárbiyalaw, olardıń intellektual hám sana-sezimi rawajlanıwı, shaxstıń túrli maqsetleri, sezimleri, qızıǵıwshılıqları hám ideyaların ańlatıw quralı bolıp xızmet etken. Estetikalıq oylaw tariyxında kórkem óner gózzallıq nizamlıqları tiykarında qanday da tárizde zat hám hádiyelerdi sáwlelendiriw hám turmıstı kórkem tárizde ańlatıw ideyasına aylanǵan.

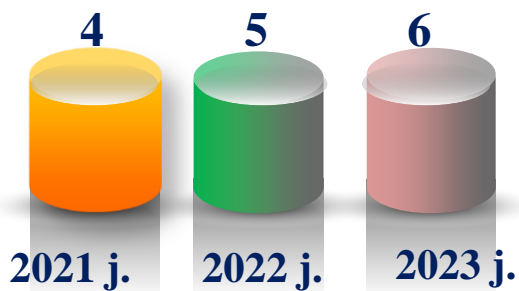
Teatr kórkem óneri - ázelden insaniyattıń ruwxıy turmısında óz ornın iyelegen. Mıń jıllar aldın áyyemgi Indiya, áyyemgi Qıtay hám áyyemgi Gretciyada teatr dáslep bir, keyin eki basqısthan ibarat bolıp, sonnan keyin ǵana jámáátlik kórkem óner túrine aynalǵan. Basqasha aytqanda, spektakl jámáátlik dóretywshilik jemisi bolsa, rejissyor, dramaturg, aktyor, súwretshiniń dóretywshilik izertlewleri nátiyjesi boladı, aktyorlardıń búgingi jumısı basqasha. Sonday eken, saxna artisti turaqlı dóretywshiligin kórsetedi, aktyor zamanagóy kórkem ónerge onıń sezimi, dóretywshilik keypiyatı menen baylanıslı qandayda bir nárese qosadı yamasa alıp taslaydı.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINDAGI MUZEYLER

Respublikamızda 2023-jilda jami muzeyler sani 6 birlikti quradi. Sonnan, muzey filiallari sani 3 birlikke teñ. Muzeylerge keliwshiler sani bolsa, 134,4 mñ adamnan ibarat bolıp, olardan oqıwshı hám studentler úlesi 41,3 % dı quraydı.

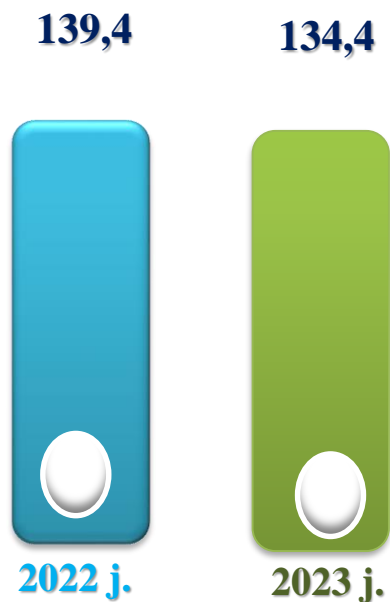
Muzeyler sani, birlik

2023-jilda muzeyler iskerligi

Keliwshiler sani,
mñ adam

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINDA MÁDENIYAT HÁM KÓRKEM ÓNER SHÓLKEMLERİ ISKERLİGİ

Búgingi kúnde respublikamız muzeylerinde hár qıylı túrdegi buyımlar hám eksponatlar bar bolıp, 2023-jılǵa muzeylerdegi jámi tiykarǵı fond eksponatları sanı 196,2 mıńdı quraǵan. Muзей eksponatlarınıń 10,9 mıńı súwretshilik, 36,5 mıńı grafika, 1,9 mıńı músinshilik, 5,7 mıńı ámeliy kórkem óner, 18,5 mıńı numizmatika, 57,2 mıńı arxeologiya buyımları, 31,9 mıńı súwretler, 8,9 mıńı hújjetler, 8,9 mıńı xojalıq hám etnografik buyımlar hám 14,4 mıńı basqa eksponatlardan ibarat.

2023-jılǵa tiykarǵı fond eksponatları sanı, *mıń birlik*

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍNDÁGÍ TEATRLAR

2023-jilda respublikamızdağı jámi teatrlar sanı 3 birlikti quradı. Olarda kórsetilgen spektakller (tamashalar) sanı bolsa, 1 351 den ibarat. Kórsetilgen spektakllerge kelgen tamashagóyler sanı 226,2 mın adamdı quradı.

2023-jilda teatr iskerligi

	2010-j.	2015-j.	2021-j.	2022-j.	2023-j.
Teatrlar sanı, <i>birlik</i>	3	4	3	3	3
Teatrğa kelgen tamashagóyler sanı, <i>mın adam</i>	201,5	154,0	185,6	205,5	226,2

Teatrlardıń janrlar boyınsha bólistiriliwi, *birlik*

1 muzikalıq

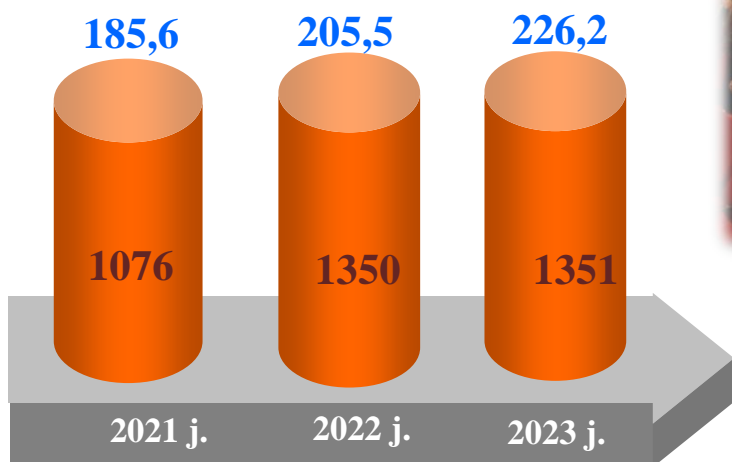
1 jas tamashagóyler

1 quwırshaq

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINDA MÁDENIYAT HÁM KÓRKEM ÓNER SHÓLKEMLERI ISKERLIGI

2023-jilda tamashagóyler hám spektakller sanı

tamashagóyler, *mıń adam*

spektakller, *birlik*

spektakller

1 351

226,2 mıń

tamashagóyler

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍNDÁ KONCERT SHÓLKEMLERİ

Respublikamızda 2023-jılda jámi iskerlik kórsetip atırǵan koncert shólkemleri sanı 2 birlik. Koncert shólkemleri tárepinen ámelge asırılǵan koncertler sanı 2023-jılda 591 di quradı. Sonday-aq, tınlawshılar sanı jámi 262,6 mıńǵa teń bolǵan.

2023-jılda koncert shólkemleri iskerligi

	2010-j.	2015-j.	2020-j.	2021-j.	2022-j.
Koncert shólkemleri sanı, <i>birlikte</i>	5	4	2	2	2
Xizmet kórsetilgen tınlawshılar, <i>mıń adam</i>	27,3	17,7	252,8	276,8	262,6
Koncertler sanı, <i>birlikte</i>	92	64	503	517	591

2023-jılda iskerlik túrleri boyınsha koncert shólkemleri, *birlik*

Filarmoniya - 1

- 450 koncertler sanı

gastrol-konsert – 1

- 141 koncertler sanı

**2023-jilda koncert shólkemleriniń iskerligi,
iskerlik túrleri boyınsha**

	Koncertler sanı, birlik	Olardan awıl xalqı ushın, birlik	Xizmet kórsetilgen túnlawshılar sanı, mın adam	Olardan awıl xalqı ushın, mın adam
Filarmoniya	450	270	225,0	135,0
gastrol-konsert	141	14	37,6	2,8

2023-jilda botanika baǵları iskerligi

Qaraqalpaqstan Respublikasında 1 birlik botanika baǵı bar bolıp 2023-jilda botanika baǵına 0,3 mın adam kelgen. Olardaǵı ekskursiyalar sanı 5 birlikti quradı, sonnan 3 birlik mektep oqıwshıları ushın ótkerildi.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍDA MÁDENIYAT HÁM DEM ALÍW BAĞLARÍ

2023-jılda jámi 9 mádeniyat hám dem alıw bağları bar bolıp, olardıń ulıwma maydanı 66,6 gektardan ibarat. Mádeniyat hám dem alıw bağlarında dem alıw obyektleri sanı – 16, jámi attrakcionlar sanı 105 birlikti quraydı. Mádeniyat hám dem alıw bağlarına jámi kelgenler sanı 33,1 mıń adam bolıp, sonnan 65,3 % balalar (21,6 mıń) dan ibarat.

2023-jılda dem alıw bağları
hám attrakcionlar sanı, *birlik*

dem alıw bağları ulıwma
maydanı, *ga*

qatnawlar, *mıń adam*

2023-jilda mádeniyat oraylari iskerliginiń tiykarǵı kórsetkishleri

Mádeniyat oraylari sanı jámi 60, olardaǵı tamasha hám lekciya zallarında orınlar sanı 9811, hám ótkerilgen mádeniy-agartıwshılıq ilajlar sanı 5123 ti quradı. Ótkerilgen mádeniy-agartıwshılıq ilajlarǵa kelgenlerdiń ulıwma sanı 787,8 mın adam.

	Mákemelerdiń ulıwma sanı	Jámi ótkerilgen mádeniy-agartıwshılıq ilajlar (birlik)	Mádeniy-agartıwshılıq ilajlarda qatnasqanlar jámi (mın adam)	Jámi dógerek, studiya hám kórkem háweskerlik jámáátleri qatnasıwshıları (adam)	Mádeniy-agartıwshılıq xızmetkerler sanı jámi (adam)
Qaraqalpaqstan Respublikası	60	5123	787,8	3616	635

Statistikalıq kórsetkishlerge túsindirme

Mádeniyat — insan iskerligi hám sol iskerliginiń áhmiyetin belgileytuǵın simvallıq apparatlar hám dóretpeler kompleksi bolıp tabıladı. Mádeniyat muzika, ádebiyat, kórkem óner, músınshilik, teatr, kinomatografiya hám turmıs tárizi sıyaqlı xızmetlerde kórinetuǵın bolıwı kerek.

Materiallıq miyraslar — bul xalıqtıń yamasa jámááttiń materiallıq hám materiallıq emes miyrasları bolıp tabıladı, onı saqlap qalıw hám keyingi áwladlarǵa jetkiziw ushın wásiyat etilgen. Buǵan isenimler, bilimler, kórkem ańlatpalar, normalar hám qádiriyatlar, social ámeliyatlar, úrp-ádetler orınlar, obyektler hám mádeniyat, hár qanday basqa ańlatpaları kiredi.

Materiallıq mádeniy obyektleri — materiallıq hám materiallıq emes mádeniy miyraslar obyektleri.

Materiallıq mádeniy miyraslar obyektleri — tariyxıy, ilimiy, kórkem yamasa ózgeshe materiallıq qımbatqa iye bolǵan ansambller, dıqqatqa iye orınlar hám estelikler.

Materiallıq emes mádeniy miyraslar obyektleri — tariyxıy, ilimiy, kórkem yamasa ózgeshe materiallıq qımbatqa iye bolǵan úrp-ádetler, xalıq dóretywshiligi (sóz, oyın, muzika, tamasha kórkem óneri), sonıń menen birge olar hámde xalıq kórkem ónermentshiligi hám ámeliy kórkem óneri menen baylanıslı bilimler, kónlikpeler, ásbap-úskeneler, artefaktler, materiallıq mákanlar.

Dıqqatqa iye orınlar — insan hám tábiyat ilxamınıń ortaқ jemisi, sonıń menen birge tariyxıy, arxeologiyalıq, qalasazlıq, estetik, etnologikalıq yamasa antropologiyalıq qunǵa iye bolǵan aymaqlar, sonday-aq xalıq ónermentshiligi mákanları, tariyxıy mákan-jaylar yamasa qalasazlıq sızılması orayları hám tariyxıy (sonday-aq áskeriy) waqıyalar, estelikler, ataqlı tariyxıy adamlardıń turmısı menen baylanıslı bolǵan jaylar, yad orınlar, tabiiy landshaftlar, sonıń menen birge góne qalalar, mákan-jaylar, rezidenciya jaylarınıń materiallıq qatlamları, qaldıqları, dástúrler orınlanatuǵın jaylar.

Press-relizdi tayarlaw ushın juwapker:
Sociallıq taraw statistikasını b6limi

Qaraqalpaqstan Respublikası
statistika basqarması

tel.: +99861 222-79-83

www.qrstat.uz